

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਸੀ. ਜੇ. ਅਤੇ ਬਾਲਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਜੇ.

ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
, ਆਦਿ— ਅਪੀਲਕਰਤਾ

ਬਨਾਮ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

ਐਲਪੀਏ ਨੰ, 1972 ਦਾ 10,

24 ਜੁਲਾਈ 1975

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲਜ਼, ਖੰਡ II (1934) — ਨਿਯਮ 16.3 — ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ—ਇਸਤਗਾਸਾ ਨੇ ਇਕਮਾਤਰ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਿੱਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ — ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਨੱਚਦੇ ਹੋਏ ਗਵਾਹ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ—ਅਜਿਹਾ ਬਰੀ—ਚਾਹੇ ਨਿਯਮ 16,3 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ' 'ਤੇ ਹੋਵੇ— ਨਿਯਮ 16.3(1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ— ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪਰ ਨਿਯਮ 16.3(1) (a)- ਦੇ ਅਧੀਨ ਟਿਕਾਉ — ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ—ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ।

ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ, ਇੱਕ ਸਬਾਈ ਪੁਲਿਸ ਕਾਂਸਟੇਬਲ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਰੱਖਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਗੈਰ- ਸਰਕਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਬਰੀ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ - ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਣਸੁਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ 'ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ' 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934 ਦੇ ਨਿਯਮ 16.32 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। , ਭਾਗ II.

(ਪਾਰਾ 2 ਅਤੇ 4)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਾਥੀ ਸਰੋਤ ਨਾਲ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16,3 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਪਰਿਨ ਟੈਂਡੇਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਟਿਕਾਉ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਯਮ 16.3 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਧੀਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।), ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੈਧ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ ੫)

20 ਜੁਲਾਈ, 1971, 1969 ਦੇ CW ਨੰਬਰ 80 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ ਐਸ ਨਰੂਲਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ।

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1975)1

ਜੇਐਲ ਗੁਪਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਡੀਆਰ ਪੁਰੀ ਵਕੀਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

ਤੁਲੀ, ਜੇ. ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਅਧੀਨ ਇਹ ਅਪੀਲ 20 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (1969 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂ ਨੰਬਰ 80) ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

(2) ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਥਾਈ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ 6 ਨਵੰਬਰ 1966 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਅਠਲੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਕੈਰੀਅਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਪੈਕ ਵਿਚ ਬਲੈਡਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀ 4,500 ਮਿਲੀ ਲੀਟਰ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਰਾਬ ਏਐਸਆਈ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਗਲਾ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਫਸਟ ਕਲਾਸ, ਫਗਵਾੜਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ, ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਤ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ, ਏ.ਐਸ.ਆਈ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ: -

"ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਰਤਨਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਇਕਲੌਤਾ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿੱਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1), ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੰਖੇਪ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਨਤਕ ਗਵਾਹ ਇਸਤਗਾਸਾ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਉਦੋਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪੁਲੀਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੇਸ਼ੋ ਦਾਸ ਅਤੇ ਏਐਸਆਈ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।1

(1) 11966 PLR ■3:

Inspector-General of Police, Punjab, Chandigarh; etc. v.
Amrik Singh (Tuli, J.)

ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ , ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮ 16.3(1) ਤਹਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।) ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934, ਭਾਗ II, ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:- ,

“16.3(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਉਸੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ , ਭਾਵੇਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦ ਤੱਕ-

(a) ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੋਸ਼ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਨ; ਜਾਂ

(q)	*	◆	*	◆	*
(d)		*	*	*	"
(e)	*	*	*	◆	*

(2) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਲੇ ਅਧੀਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਚ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ , ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਰੂਲਜ਼ (ਪੰਜਾਬ) ਦੇ ਨਿਯਮ 7.3 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ; ਵਾਲੀਅਮ I; ਭਾਗ II"

(3) | ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

“ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਏ.ਐਸ.ਐਲ./ਸੀ.ਆਈ. ਏ., ਫਗਵਾੜਾ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ 383, ਮਿਤੀ 6 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਧਾਰਾ 61/1/14 ਆਬਕਾਰੀ ਐਕਟ, ਪੀ.ਸੀ. ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਪੈਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਲੈਂਡਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 4500 ਮਿ.ਲੀ. ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਤਨਾ ਪੁੱਤਰ ਭਾਨਾ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਰਾਬ ਬਰਾਮਦ ; ਪਿੰਡ ਔਠੜੀ ਦੀ ਜਾਤ ਅਧਰਮੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 17 ਜੂਨ, 1967 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ, ਜੇ.ਐਮ.ਆਈ.ਸੀ., ਫਗਵਾੜਾ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ

ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਇਕਲੌਤੇ ਪਬ ਲੀਕ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਕੀ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਏਐਸਆਈ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਆਬਕਾਰੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਕੇਸ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 16.3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਿਨ ਟੈਂਡੇਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ:-

"ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੋ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਰਾਏ ਨਾਲ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦਾ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਬਕਾ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ 23 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 29 ਮਾਰਚ, 1968 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ, ਜਲੰਧਰ, ਰੋਜ਼, ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ-ਕਮ-ਦਇਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਸੀ. 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, 1969 ਦੇ ਸੀਡਬਲਯੂ 80 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ। ਡਿਪਟੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ।

(4) ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ.

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਤਨਾ ਜਿੱਤ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ, ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16.3(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੀ ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। . ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਰਤਨਾ ਦੇ ਜਿੱਤਣ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਤਕਨੀਕੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਨਿਯਮ 16.3 (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਉਪਲਬਧ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ

Inspector-General of Police, Punjab, Chandigarh; etc. v.
Amrik Singh (Tuli, J.)

ਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਪਲਬਧ ਇਸਤਰਾਸਾ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨਾ, ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ-ਮੱਠ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੋਰ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ, ਜੋ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗਵਾਹ ਜੋ ਵੀ ਕਹਿਣ, ਉਹ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਣਸੁਣੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਵਿਦਿਆਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਕਨੀਕੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਚੇਜ਼ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ, 1934 ਦੇ ਨਿਯਮ 16.3(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(5) ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨਿਯਮ 16.3(1)(ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਨਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 16.3(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਇਜ਼ ਸ੍ਰੋਤ ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇਕੇ ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ, ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਪੀ. ਬਾਲਾਕੋਟਈਆ, ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (3), ਅਫਜ਼ਲ ਉੱਲਾ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਅਤੇ ਹੁਕਮਚੰਦ ਮਿਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। (5)। ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16.3(1) ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। (b) ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ (a) ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਉਪ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਗਰੇਨਰਲ ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਜਨਰਲ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼, ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 16.3(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਉਸੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਉਠਾਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 16.3(1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 16.3(1) (a) ਦੇ

ਤਹਿਤ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ 16.3(I)(b) ਦੇ ਅਧੀਨ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

(8) ਐਸ. ਜੀ

- (2) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 1173
- (3) ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 232
- (4) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 264
- (5) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 1329

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ